

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf. II. 20.528/2008/4. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla a Dr. Lengyel Imre ügyvéd (Debrecen, Iparkamara u. 6.) által képviselt felperes neve címe.) lakos felperesnek, az előbb személyesen eljáró, majd a fellebbezési eljárás során Dr. ... pártfogó ügyvéd (címe által képviselt alperes neve címe lakos alperes ellen kölcsön visszafizetése iránt indított perében a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 6. P. 21.557/2007/23. számú ítélete ellen a felperes által 27. sorszám alatt előterjesztett és 30. sorszám alatt megindokolt, míg az alperes által 33. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, és az alperes által a felperesnek fizetendő perköltség összegét 140 000 (Egyszáznegyvenezer) forint általános forgalmi adót tartalmazó 840 000 (Nyolcszáznegyvenezer) forintba felemeli.

Kötelezi az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 70 000 (Hetvenezer) forint általános forgalmi adót tartalmazó 420 000 (Négyszázhuszezer) forint fellebbezési eljárási költséget.

Az alperes pártfogó ügyvédje díjának viselésére az állam köteles.

Kötelezi a felperest, hogy az államnak külön felhívásra térítsen meg 27 300 (Huszonhétezer-háromszáz) forint fellebbezési illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

2006. június 7-én **JM** 23 000 000 Ft kölcsönt nyújtott az alperesnek, aki azt vállalta, hogy e tőkeösszeget havi 5 %-os kamattal 2006. szeptember 12-ig visszafizeti a hitelezőnek. A kölcsön biztosítására vételi jogot kötöttek ki az alperes tulajdonában lévő ... alatti ingatlanra. A megállapodást „kölcsönszerződés és vételi jogot alapító okirat” címzésű teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalták.

A szerződő felek e szerződést 2006. december 7-én, majd 2007. február 15-én módosították a vételi jog gyakorlása határideje tekintetében.

2006. szeptember 13-án **JM**, mint engedményező e per felperesével, mint engedményessel ügyvéd által ellenjegyzett, mindkettőjük aláírásával ellátott engedményezési szerződést kötött, mely szerint az engedményező az alperessel szemben fennálló 23 000 000 Ft és havi 5 % kamat követeléséből 15 000 000 Ft és annak kamatai követelésének jogát az engedményesre engedményezte.

2006. október 25-én az alperes írásban tartozáselismerő nyilatkozatot tett, melyben elismerte, hogy ekkor a felperes felé 15 000 000 Ft összegű tartozása fennáll.

2007. június 17-én **JM**, mint engedményező és e per felperese, mint engedményes újabb, ügyvéd által ellenjegyzett, mindkettőjük által aláírt engedményezési szerződést kötött, mely szerint az engedményező az alperessel kötött kölcsönszerződésből még öt megillető 8 000 000 Ft és annak kamatai követelését e per felperesére engedményezte.

Az alperes fizetési kötelezettségének nem tett eleget.

A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest 23 000 000 Ft, ennek 2006. június 7-től a kifizetésig járó havi 5 %-os kamata és a perköltség megfizetésére.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. A **JM**nel kötött 2006. június 7-i és az azt 2006. december 7-én és 2007. február 15-én módosító szerződésekkel szemben megtámadási kifogást terjesztett elő, tévedésre, megtévesztésre hivatkozással. Az engedményezési szerződésekkel kapcsolatban hivatkozott azok hatálytalanságára, állítva, hogy az engedményezésről őt nem értesítették. A tartozáselismerő nyilatkozattal szemben ugyancsak megtévesztésre alapozva megtámadási kifogást terjesztett elő, végül az engedményezési szerződések és a tartozáselismerő nyilatkozat semmisségének megállapítását kérte kifogás útján, állítva, hogy azok az ügyvédekről szóló törvény, illetve a Ptk. rendelkezéseibe ütköznek.

Az elsőfokú bíróság ítéletében kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 23 000 000 Ft-ot, ennek 2006. június 7-től a kifizetésig járó havi 5 %-os kamatát és 240 000 Ft perköltséget.

A határozat indokolásában a 2006. június 7-i teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt szerződés alapján megállapította, hogy a hitelező és az alperes között kölcsönszerződés jött létre, s e szerződésbe foglalt alperesi elismerő nyilatkozat, valamint az okiratot szerkesztő és ellenjegyző Dr. ... tanú vallomása alapján kétségtelen, hogy a hitelező kötelezettségét maradéktalanul teljesítette is. Hangsúlyozta, hogy az a körülmény, hogy a

hitelező a kölcsönösszeget nem közvetlenül az alperes kezeihez teljesítette, hanem az adós megbízásából az okiratot szerkesztő ügyvédnek adta át, aki azt ugyancsak az alperes megbízásából harmadik személy részére továbbította, nem tette kétséggé, hogy a hitelező szerződéses kötelezettségének eleget tett.

Alaptalannak találta a szerződéssel kapcsolatos alperesi kifogásokat, kiemelve, hogy az alperes nem bizonyította, hogy az állított tévedését **JM** okozta, vagy azt felismerhette, őt megtévesztette, illetve harmadik személy részéről eredően azt tudta vagy arról tudnia kellett.

Rámutatott, hogy az engedményezési szerződések alapján a régi jogosult helyébe a felperes, mint új jogosult lépett. Nagymértékben valószínűsíthetőnek találta, hogy az engedményezés megtörténtéről az alperes már a pert megelőzően értesült, de hangsúlyozta, hogy az eljárás folyamán az adós mindkét engedményezési szerződéspéldányt megkapta, így mindkét összeg engedményezéséről hitelt érdemlően értesült, azaz az engedményezés vele szemben hatályossá vált. Erre tekintettel az alperes visszafizetési kötelezettsége a felperessel szemben áll fenn.

A tartozáselismerő nyilatkozattal összefüggésben kiemelte, hogy az pusztán a perbeli bizonyítási teher módosulását eredményezte, de e nyilatkozat figyelmen kívül hagyása esetén is aggálytalanul elbírálnak volt a felperes keresete.

Az engedményezési szerződésekkel és a tartozáselismerő nyilatkozattal kapcsolatban előterjesztett kifogásokat alaptalannak találta, megjegyezve, hogy az állított eljárási szabálysértések esetleges megvalósultsága sem eredményezné e szerződések semmisségét.

Az alperesi védekezésre tekintettel rámutatott, hogy a perben elbírálandó jogviszony független az alperes és más, perben nem álló személyek között létrejött jogviszonytól, a perbeli jogvita az utóbbitól függetlenül önállóan elbírálnak.

Pervesztessége miatt kötelezte az alperest a felperes javára a felperes képviselőjének munkadíjából álló perköltség megfizetésére. A munkadíjat a 32/2003. (VIII. 22.) IM. sz. rendelet (a továbbiakban: R.) alapján mérsékelt összegben állapította meg, figyelemmel a relatív rövid pertartamra, továbbá arra, hogy három tárgyalás tartására került sor, s a bizonyítási eljárás a felek által teljesített okiratcsatoláson túl mindössze egy tanú kihallgatására korlátozódott, akinek a meghallgatása során a felperesi képviselő nem volt végig jelen.

A felperes fellebbezésében az ítélet részbeni megváltoztatását kérte, s a javára megállapított perköltség összegének felemelését indítványozta az R. alapján megállapítható 1 150 000 Ft + Áfa összegre, hangsúlyozva, hogy a perköltség összegének megállapításánál az elsőfokú bíróság nem volt tekintettel a pertárgy értékére.

Az alperes fellebbezésében kérte az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság újabb eljárásra, újabb határozat hozatalára utasítását. Álláspontja

szerint a megyei bíróság eljárási szabálysértést követett el, illetve a tényállást nem tárta fel kellő részletességgel, azt csak a felperes, illetve a „felperes tanújának” vallomása alapította, míg az általa bejelentett tanúkat nem hallgatta meg. Kifogásolta, hogy indítványa ellenére nem rendelt ki írásszakértőt az engedményezési szerződéseken lévő, **JMtől** származó aláírás valódiságának megállapítása végett, valamint, hogy nem függesztette fel a per tárgyalását az általa a felperes és Dr. ... ellen tett feljelentéssel indult büntetőeljárás befejezéséig. Hiányolta annak tisztázását, hogy az engedményezési szerződések megkötésekor a szerződő felek jelen voltak-e, történt-e kifizetés a felperes részéről **JM** irányába, s rámutatott, hogy e tekintetben ellentmondás mutatkozik a felperes és Dr. ... vallomás között, melyet az elsőfokú bíróság - eljárási szabályt sértve - nem tisztázott. Rámutatott, hogy Dr. ... nem igazolta, hogy az engedményezésről megfelelően értesítette őt, ennek hiányában pedig az engedményezés vele szemben hatálytalan, aminek következménye az, hogy csak **JM**nek teljesíthetne, ő azonban már nem él. Álláspontja szerint halálának időpontját a felperesnek közokirattal kellett volna igazolnia. Vizsgálni kellett volna a megyei bíróságnak a peres felek, **JM** és Dr. ... közötti jogviszonyt teljes körűen, továbbá azt is figyelembe kellett volna vennie, hogy a hitelező a vételi jogát gyakorolni kívánta, ez azonban nem járt eredménnyel, mert az alperes erről való értesítését nem tudta igazolni. Az elsőfokú bíróságnak fel kellett volna tárni annak az okát, hogy miért kellett két okiratba foglalni az engedményezést, az első elkészülte után miért kísérelte meg a vételi jog gyakorlását a hitelező, majd annak eredménytelensége után miért engedményezte a maradék összeget a felperesre.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását indítványozta.

Az ítélet tábla az alperes fellebbezését alaptalannak, a felperes fellebbezését részben alaposnak találta.

Az elsőfokú bíróság az ügy eldöntéséhez szükséges körben a tényállást maradéktalanul feltárva helyesen állapította meg, abból helytálló következtetéseket levonva megalapozott döntést hozott, melynek indokolását is teljes mértékben osztja az ítélet tábla, s csupán a fellebbezésben írtakra tekintettel jegyzi meg az alábbiakat:

A per elbírálása szempontjából releváns tényállás szerint az alperes 23 000 000 Ft kölcsönt kapott **JMtől**, amit 2006. szeptember 12-ig kellett volna visszafizetni a szerződés szerinti havi 5 % kamattal együtt, de e kötelezettségének nem tett eleget.

A hitelező a felperessel kötött engedményezési szerződéssel 2006. szeptember 13-án 15 000 000 Ft, 2007. június 17-én további 8 000 000 Ft alperessel szembeni követelését ruházta át felperes nevera.

Mindezeket a megyei bíróság az alperes fellebbezésben írt hivatkozásával ellentétben nemcsak a felperes nyilatkozata és Dr. ... tanúvallomása, hanem a rendelkezésére álló teljes bizonyító erejű magánokiratok alapján állapította meg. A kölcsönszerződés létrejöttének indoka, az alperes motivációja, a kölcsönkérés célja, a kölcsönkapott összeg sorsa a perbeli jogvita elbírálása szempontjából közömbös, - ahogyan azt az ítélet is

helytállóan kiemelte -, ezért indokoltan mellőzte az alperes által bejelentett tanúk meghallgatását az elsőfokú bíróság.

Az engedményezés eredményeképpen alanyváltozás következett be a kötelem hitelezői oldalán. Az eredeti jogosult (engedményező) helyére belépett az engedményes. A kötelem az alanycsere ellenére egyebekben változatlan formában fennmaradt. Az engedményezésnek a Ptk. 329. § (1) bekezdésére figyelemmel az lett a következménye, hogy a felperes jogot szerzett arra, hogy az alperessel, mint adóssal szemben a szerződés új jogosultjaként a megszerzett követelését érvényesítse.

Az engedményezés az engedményező és az engedményes között fennálló jogviszony. Mivel az engedményezés a kötelezett pozícióját nem érinti, a hozzájárulására nincs szükség az engedményezéshez. Ugyanezen okból fakad, hogy az engedményezési szerződés érvényességének nem feltétele a kötelezett értesítése.

Noha a Ptk. 328. § (3) bekezdése kimondja, hogy az engedményezésről a kötelezettet értesíteni kell, a jogirodalom és a joggyakorlat egyaránt azt állapítja meg, hogy az értesítés nem a szerződés érvényességének, hanem kizárólag az engedményezés kötelezettel szembeni hatályosulásának feltétele. Nem érinti az engedményezésről szóló szerződés érvényességét, ha erről az engedményező a kötelezettet nem értesíti. (BH. 2004. évi 183. jogeset.)

A törvényi rendelkezésből kitűnően az értesítési kötelezettségnek akár az engedményező, akár az engedményes eleget tehet. Amennyiben a kötelezettet az engedményező értesíti, a kötelezett az értesítés után csak az új jogosultnak (engedményesnek) teljesíthet, az engedményestől származó értesítés esetén pedig a kötelezett követelheti az engedményezés megtörténtének az igazolását. Ha az engedményezésről a kötelezett értesítése elmarad, az engedményezés vele szemben nem hatályos. A kötelezett ezért ilyenkor csak az eredeti jogosult javára teljesíthet.

Mint ahogy az engedményezési szerződés alakját, úgy a kötelezethez intézett értesítést sem köti a törvény külön alakszerűségi feltételhez, ezért az szóban, írásban, személyesen, megbízott útján is történhet. Az elsőfokú bíróság ítéletében (4. oldal, utolsó bekezdés) kiemelte, hogy az okiratok tartalma és Dr. ... tanúvallomása alapján nagyfokban valószínűsíthető, hogy az engedményezésről az alperes már a perindítás előtt tudomást szerzett, de a per során kétséget kizáróan megtörtént az értesítése az engedményezési szerződések átadásával.

Dr. ... a hitelező és törvényes jogutódja képviselője is, így az alperes tőle származó értesítése az engedményezésről joghatályos értesítésnek számít. Erre tekintettel indokolatlan lenne **JM** aláírásának írásszakértői vizsgálata. Ezt az elsőfokú eljárás során az alperes egyébként nem kérte, mindössze megemlítette, hogy „a per későbbi szakában.....az aláírások valódiságának vizsgálata szükségeszerű lesz”. (12. számú jegyzőkönyv, 6. oldal, hatodik bekezdés.)

Megjegyzi az ítélet, hogy az engedményezés az adós irányában absztrakt, az engedményezési szerződés esetleges érvénytelensége csak az engedményezési szerződés alanyainak jogviszonyára hat ki, az érvénytelenség a kötelezett helyzetét nem befolyásolja. (EBH. 2003. évi 868. jogeset.)

Ahogy az ítélet az előzőekben kiemelte, - az elsőfokú bírósághoz hasonlóan - e per tárgya kizárólag a **JM**, majd az engedményezésre figyelemmel a kötelemben jogutódjává vált felperes és az alperes közti kölcsönszerződés, azaz a büntetőeljárás által érintett események irrelevánsak e jogvita elbírálása szempontjából, ezért nincs helye a per tárgyalása felfüggesztésének, a büntetőeljárás kimenetele nem előkérdése az ügy elbírálásának.

Nincs jelentősége a fellebbezésben írt engedményezési szerződés megkötésével a vételi jog eredménytelen gyakorlásával kapcsolatos alperesi aggályoknak sem, ezekre egyébként a valamennyi érdekelt képviselőjében eljáró Dr. ... tanúvallomásában kielégítő magyarázatot adott.

A felperes fellebbezését az ítélet részben találta alaposnak.

Az R. 2. § (1) bekezdés a) pontjában írt ügyvédi megbízási szerződést a felperes nem csatolt, ennek hiányában képviselőjének munkadíját az R. 3. §-a alapján a bíróságnak kellett megállapítani. A munkadíj összegének megállapítása során az elsőfokú bíróság által figyelembe vett szempontokon túl nagy jelentőséget kell tulajdonítani a pertárgy értékének. Ez az adott esetben 23 000 000 Ft volt. Az R. 3. § (2) bekezdés b) pontja alapján a 10 000 000 Ft feletti, de 100 000 000 Ft-ot meg nem haladó pertárgy-érték esetén az a) pontban meghatározott munkadíj - jelen esetben 500 000 Ft - és a 10 000 000 Ft feletti összeg 3 %-a - 390 000 Ft - számolható el a képviselő javára. Az így megállapított 890 000 Ft mérséklésének ugyan helye van az R. 3. § (6) bekezdése alapján a megyei bíróság által megjelölt szempontok szerint, de ennek mértékét az ítélet túlzottnak találta, és a felperes részére a rendelkező részben írt összegű perköltséget állapította meg.

Mindezekre figyelemmel az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta.

A fellebbezési eljárás során a felperes fellebbezése tekintetében a pernyertesség-pervesztesség aránya közel azonos, ezért az ezzel kapcsolatos fellebbezési eljárási költségeiket a felek maguk viselik, míg az alperes fellebbezése teljes mértékben alaptalannak bizonyult, így a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles a felperes részére a képviselőjének munkadíjából álló perköltséget megfizetni. A munkadíj összegét az ítélet az R. 3. § (2) bekezdés b) pontja és (5) bekezdése alapján állapította meg.

A Pp. 87. § (2) bekezdése szerint az alperes pátfogó ügyvédjének díjáról akként rendelkezett, hogy annak viselésére az állam köteles - tekintettel az alperes személyes költségmentességére -, összegének megállapításáról, annak kifizetéséről a Hajdú-Bihar Megyei Igazságügyi Hivatal határoz.

Az alperes személyes költségmentessége folytán le nem rótt fellebbezési illetéket az állam viseli a 6/1986. (VI. 26.) IM. sz. rendelet 14. §-a alapján.

A felperes illeték-feljegyzési joga folytán le nem rótt fellebbezési illeték pervesztességével arányos részét a felperes köteles az állam javára megtéríteni a 6/1986. (VI. 26.) IM. sz. rendelet 13. §-ának (2) bekezdése alapján, míg az alperes pervesztességével arányos részt ugyanezen jogszabály 14. §-a értelmében az állam viseli.

Az ítélet tábla a fellebbezést a Pp. 256/A § (1) bekezdés b) és f) pontja alapján bírálta el tárgyaláson kívül.

D e b r e c e n, 2008. december hó 9.

Dr. Csiki Péter sk. a tanács elnöke, Dr. Veszprémy Zoltán sk. előadó bíró, Szabóné dr. Bélteky Erzsébet sk. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő